

סיכומי תוספות

THE SIXTH PEREK OF YEVAMOS IS DEDICATED:

לע"נ גרשון בן הזכר מרדכי

YEVAMOS DAF 53 IS DEDICATED:

L'Zecher Nishmas Yaakov Zev ben Baruch Leibish

עמוד א'

הפיתרון	הבעיה	השלב בגמרא	דיבור המתחיל
אה"נ, אין תנאי בחליצה. אבל זה רק לענין התרה לשוק. ואילו הכא, דקאמר שיש תנאי בחליצה, הכוונה היא רק שהחליצה פסולה (דלא מפקע לה זיקה לגמרי שלא יועיל אחריה מאמר בלשון זיקת יבמין).	קיי"ל (קו.) דאין תנאי בחליצה, דבעינן אפשר לקיימו ע"י שליח. והני אמוראי לא סברי כן, דהא אוקמי פלוגתא דרבי ורבנן בהכי. וקשה, למה אתו דלא כהלכתא?	רב אשי אמר וכו' והכא ביש תנאי בחליצה קמיפלגי. רבינא אמר דכו"ע יש תנאי בחליצה וכו'.	רבינא
עשה מאמר לזו וחלץ לזו.	לאיזה דין במשנה הגמרא מתייחסת?	לימא מסייע ליה לשמואל [שהצרה אינה מיפטר בהחליצת בעלת מאמר], ותהוי תיובתא דרב יוסף [דאמר (מד.) לא ישפך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם]!	לימא
אין כאן גם ראייה לשמואל וגם ראייה נגד ר' יוסף. אלא, או שיש כאן ראייה לשמואל, או (אם לא כשמואל) יש תיובתא דרב יוסף, שהרי נקט "מאמר לזו וחלץ לזו" ללמדנו שחולץ לאיזו שירצה.	לפי שמואל הסיבה שאינו חולץ לבעלת מאמר היא מפני שבכך הצרה לא נפטרה. אי"כ איך יש כאן תיובתא דרב יוסף?	בין יבם אחד לשתי יבמות כו': בשלמא לרבי יוחנן דאמר כולה ביתא בלאו קאי, איצטריך לאשמועינן דאין קדושין תופסין בחייבי לאוין.	איצטריך לאשמועינן דאין קדושין תופסין בחייבי לאוין
תני הכא אגב שאר גווני, כיון דלאו מילתא דפשיטא היא, דהא יש בה מחלוקת תנאים.	כבר למדנו את זה לעיל במשנה! וא"כ למה קתני לה נמי הכא?	איזה חלק במשנה מיותר, ולמה?	איצטריך לאשמועינן דאין קדושין תופסין באשת איש
קתני בעל ועשה מאמר. ובסיפא קתני וכן בשני יבמין ויבמה אחת. אחרי שהראשון עשה יבם אותה, פשיטא שאם השני נתן לה מאמר אין בזה כלום.	למה הגמרא הקשה שזה פשיטא? הרי אפשר דנקט "בעל ועשה מאמר" משום שתי יבמות ויבם אחד, שבוה יש חידוש שאין במאמרו כלום, שהרי זה אסור רק בגלל בית אחד ולא שני בתים.	אלא לר"ל דאמר כולה ביתא בכרת קאי, איצטריך לאשמועינן דאין קדושין תופסין בחייבי כריתות?	איצטריך לאשמועינן דאין קדושין תופסין באשת איש
[תוספות לא תרצו.]	כבר יש כאן חידוש שהקדושין אינן תופסין בחייבי לאוין. אי"כ למה צריך להגיע לטעם זה (ס"ד דנגזור אטו מאמר דקמי חליצה)?	בשלמא חלץ ועשה מאמר איצטריך למיתני דאינו כלום. סד"א נגזור מאמר דבתר חליצה אטו מאמר דקמי חליצה. קמ"ל דלא גזרינן.	סלקא [שייד לעמוד ב]
[תוספות לא תרצו, אבל יש שתצו שכיוון שלמדנו כבר פעמיים שקדושין אינן תופסין בחייבי לאוין אם כן ללמוד את זה פעם שלישית זה מיותר. ע"י תוס' הרא"ש.]			

עמוד ב'

המתחיל דיבור	השלב בגמרא	הבעיה	הפתרון
הבא	הבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון	למה צריכים ללמוד גם מזיד וגם רצון? מה ההבדל בין שניהם?	מזיד היינו שאינו מכוין למצוה. אבל רצון היינו שמתכוין למצוה. אבל קשה לפי מה בין מזיד לרצון גבי אדם מועד לעולם (ב"ק כו:).
הוא	הבא על יבמתו וכו' הוא אנוס והיא לא אנוסה היא אנוסה והוא לא אנוס	למה נקט זה? "שניהם אנוסים" הוא חידוש יותר גדול!	רצון היינו שהוא בא עליה מרצונו ואף אחד לא כפה אותו. ומזיד היינו סוג של אונס, שאנסו לעשות כן, ואעפ"כ הוא רוצה.
ולא	אחד המערה ואחד הגומר קנה, ולא חילק בין ביאה לביאה, וכן הבא וכו' ולא חילק בין ביאה לביאה.	כתוב פעמיים "ולא חילק בין ביאה לביאה" מה הפירוש של כל אחד?	נקט "הוא אנוס והיא לא אנוסה" אגב הרישא "הוא שוגג והיא מזידה".
שאנסוהו	אנוס דמתניתין היכי דמי? אילימא כשאנסוהו עובדי כוכבים וכו' עליה. והאמר רבא אין אונס לערוה, לפי שאין קישוי אלא לדעת!	רש"י: הראשונה בין העראה לגמר ביאה, והשניה בין כדרכה לשלא כדרכה. [והר"י הופך את הסדר של שני אלה].	רש"י: פירוש של שניהם הוא בין כדרכה לשלא כדרכה.
אין	אין אונס לערוה, לפי שאין קישוי אלא לדעת וחשיב כעושה מעשה. מש"ה יש למסור עצמו ליהרג אם אי אפשר שלא יתקשה.	"כשאנסוהו עובדי כוכבים" - מה הפירוש?	הו"א של תוס': איימו עליו להרגו אם לא יבא עליה. ותוספות דחו את זה, כי לפי זה אינו פריך שפיר מרבא.
		למה לא מוקמי שהדביקוהו בלא קישוי?	מסקנה של תוס': הביאוהו על יבמתו והדביקוהו בה. ופריך שפיר מרבא, דכל דבר שעושה מעצמו (אפילו ע"י פחד מיתה) נחשב שהוא עושה לדעת.
		האם הך סוגיא אתיא דווקא לפי המד"א משמש מת בעריות פטור?	מוכח מכאן שיבמה נקנית דווקא כשבא עליה בקישוי
			מהלך א': כן, אין חייב על עריות אלא בקישוי, וילפינן מעריות דיבמה אינה נקנית אלא בקישוי.
			מהלך ב': לא, אתיא שפיר אפילו למד"א משמש מת בעריות חייב, אבל לייבום בעינן ביאה דרך הקמת שם.
		לפי זה מתי אינו חייב למסור עצמו, אלא יעבור ואל יהרג?	אם היה כבר מקושה, או שידע שלא יתקשה. דאינו עושה שום מעשה והוי כקרקע עולם.